

Yıl/Year: 4, Sayı/Issue: 9, Ağustos/August, 2023, s. 82-104.

Yayın Geliř Tarihi / Article Arrival Date
Yayın Geliř Tarihi: 09.08.2023

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
Yayınlanma Tarihi: 31.08.2023

ISSN: 2757-6000

Arř. Gör. Özge DELEN

İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi

ozge.delen@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7443-773X

Doç. Dr. Ayhan DOĞAN

Atatürk Üniversitesi, İletişim Fakültesi

ayhandogan@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2317-4789

FISILTI DİPLOMASİSİ: ASMR DÜNYASINDA ULUSLARARASI BİR DİL OLARAK TÜRKÇE İMAJİ*

ÖZET

Otonom Duyusal Meridyen Tepkiler (ASMR) içerikli Youtube videoları, izleyenlerini/ kullanıcılarını tetikleyerek onların vücutlarında karıncalanma, sıcaklık, gıdıklanma, sakinleştirme gibi duyuşal fenomenler oluşturarak beyinsel rahatlama sağlamaktadır. Fısıltılı konuşma, tahta, çelik vb. malzemelerden çıkartılan sesler, tırnakların sert bir yüzeyde tıklanması, yavaş ve sessizce hareket edilmesi, gülüşmeler, fırça sesleri ya da mikrofona vurma gibi seslerin kullanılması olarak sıralanabilir. Asmr (Autonomous Sensory Meridian Response) videolarının gördüğü yoğun ilgi doğrultusunda dikkatleri üzerine çekmektedir. Yabancı içerik üreticilerinin Youtube’ da Asmr videolarını oluştururken Türkçe konseptli, Türkçe öğreten ve Türkçe kelimeleri kullanarak içerik ürettiği videolar görülmektedir. Türkçe kelimelere, Türkçe konuşmalara, ses, tını, fısıltılara yer vermelerindeki temel sebep Türkçenin fonetik yapısının Asmr konseptine uygunluğudur. Bu çalışma özelinde temel alınan Youtube Asmr videolarında kamuoyu diplomasisi politikasıyla yabancı kamular Türkçeden haberdar olmakta ve uluslararası çerçevede Türkçenin imajı gelişmektedir. Devletler, diplomatlar kendilerini diğer devletlere kabul ettirmek onların ilgi ve beğenisi kazanmak için dijital ortamlardan sosyal medyadan yararlanmaktadır. Böylece geleneksel

* Bu çalışma; Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı kapsamında gerçekleştirilen “Fısıltı Diplomasisi: ASMR Dünyasında Uluslararası Bir Dil Olarak Türkçe İmajı” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

kamuoyu diplomasisi yerine dijital kamuoyu diplomasisi benimsenmektedir. Bu platformdaki olumlu yorumlar yabancı kamuların Türkçe diline yakın hissetmeleri, Türkçeyi sevmeleri ve Asmr konseptinin gereği sakinleştiriciliği, yumuşak tınıları, sesleri sağlaması ve onlarda ortak duyguları çağrıştırmaya kaçınılmazdır. Türkçe imajının olumlu yönde gelişmesine yardımcı olan Asmr videoları maliyetsiz, evrensel olarak hemen hemen her kamuya hitap ettiği ve etkileşimi artırdığı için araştırmaya değer görülmüştür. Bu çalışmada, saha verilerinin toplanması ve işlenmesi için içerik analizi metodu kullanılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Asmr, Türkçe İmajı, Kamuoyu Diplomasisi, Youtube, Dijital Kamu Diplomasisi

WHISPER DIPLOMACY: THE IMAGE OF TURKISH AS AN INTERNATIONAL LANGUAGE IN THE WORLD OF ASMR

ABSTRACT

Youtube videos with Autonomous Sensory Meridian Responses (ASMR) trigger the viewers/users and provide cerebral relaxation by creating sensory phenomena such as tingling, warmth, tickling, calming in their bodies. Whispered speech, wood, steel, etc. The sounds made from the materials can be listed as clicking the nails on a hard surface, moving slowly and silently, laughing, brush sounds or using sounds such as hitting the microphone. Asmr (Autonomous Sensory Meridian Response) attracts attention in line with the intense interest in its videos. While creating Asmr videos of foreign content producers, videos with Turkish concepts, teaching Turkish and producing content using Turkish words are seen. The main reason why they include Turkish words, Turkish conversations, sounds, tones and whispers is the compatibility of the phonetic structure of Turkish with the Asmr concept. In Youtube Asmr videos, which are based on this study, foreign publics are aware of Turkish and the image of Turkish is developing in the international framework with the policy of public diplomacy. States, diplomats make use of digital media and social media in order to make themselves accepted by other states and to gain their attention and admiration. Thus, digital public diplomacy is adopted instead of traditional public diplomacy. Positive comments on this platform play a major role in foreign publics feeling close to Turkish language, liking Turkish language and providing calming, soft tones and voices as a requirement of the Asmr concept and evoking common feelings in them. Asmr videos, which help to lengthen the Turkish image in a positive way, are cost-effective, universally appealing to almost every public and they see the value they see because they increase interaction. In this study, content analysis method will be used to collect and process field data.

Keywords: Asmr, Turkish Image, Public Opinion Diplomacy, Youtube, Digital Public Diplomacy

GİRİŞ

Ulusların uluslararası ilişkilerinde varlıklarını, imajlarını, dillerini, kültürlerini korumayı ve evrensel olarak uluslara hitap etmeyi istemeleri kapsamında çeşitli etkinlikler ve yönelimlere başvurduğu bilinmektedir. Çalışma dahilinde Türkçenin imajının diğer uluslardaki izlenimi, bilinirliği ve kabulü hakkında Youtube'daki yabancı içerik üreticilerinin Türkçe konseptli Asmr (Autonomous Sensory Meridian Response) videolarındaki izleyicilerin/kullanıcıların yorumlarının, geri dönütlerinin baz alınması ile bir yol haritası çizilmiştir. Bu videolardaki olumlu geri dönütler ve dikkat çekici yorumlar Türkçenin imajını, bilinirliğini artırmakla

birlikte ulusların dikkatini çekerek dilimize karşı sempati duydukları bilinmektedir. Böylelikle çalışmaya değer bir konu olarak ele alınmıştır.

Kullanıcıların kendi içeriğini ürettiği yine aynı içeriği tüketerek eleştiren, yorumlayan bir imaj dahilinde yeni medya unsurlarından olan sosyal medya platformları günümüzün vazgeçilmezlerindedir. Yeni medyanın sunduğu sosyal ağlar vasıtasıyla çeşitli din, dil, ırk, sosyal yapıya mensup olan kullanıcıların ortak bir amaç veya istek doğrultusunda belirli bir içeriğe yöneldiği bilinmektedir. Bu tez çalışmasında, sosyal medya mecralarından biri olan Youtube’da Türkçe konseptli ASMR videolarında konuşan uluslararası kimlikli Youtuberların rahat bir şekilde uyku moduna geçmeye yardımcı olacak fısıltı, yumuşak hareket ve sesler, çeşitli malzemelerin kullanılması ile çıkarılan sesler ile yüksek etkileşim kazanan videolarının ve videolara yapılan yorumların çözümlenmesiyle birlikte bir imaj ölçümü çalışması yapılmıştır. Bu tez çalışmasının amacı, Türk ve uluslararası kimlikli Youtuberların Türkçe fısıltılı konuşma kategorisindeki ASMR içeriklerindeki uluslararası dil imajını ölçmek ve bu imajın bir kamu diplomasisi aracı olarak kullanımını teşvik edecek geniş çaplı uygulamalar için bilimsel zemin bilgisi oluşturmaktır. Türkçe’nin ASMR dünyasındaki yumuşak gücü, bu alanın bir halkla ilişkiler faaliyet alanı olarak daha yoğun kullanılması için fırsattır. Çünkü siyasal, kültürel ve tarihsel halkla ilişkiler faaliyetleri, ASMR içeriği olarak profesyonelce uyarlanabilirler. Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Ele alınan 14 Asmr videosundaki yabancı kullanıcıların Türkçeye yönelik tepkilerini sergilediği yorumları değerlendirilmiştir.

Sosyal Medya ve Yeni Medya

Geleneksel medya, olayların çeşitli araçlar vasıtasıyla kitlelere haber olarak duyurulduğu ve bu yolla iletişim kurulan bir ortamı yaratmaktadır. Geleneksel medya araçları; televizyon, radyo, gazete ve dergileri içeren yazılı basından oluşmaktadır (Yücel, 2012: 2 akt. Şahinsoy, 2017: 55).

Günümüzdeki kitle iletişim araçlarının vasıtasıyla sağlanan iletişim, medya çatısı altında toplanmaktadır (Magnet, 2014: 41). Uğur’a göre (2002) medya olarak adlandırılan yapı iki süreçte toplanabilir. Birincisi, gazete, kitap, dergi, radyo ve televizyonun dahil olduğu geleneksel süreç iken ikincisi de yeni medya olarak tabir edilen “iletişim teknolojileri ve yeni enformasyon” sürecidir (Uğur, 2002: 94-95).

Yeni medya, geleneksel medyadan farklı olarak kitlelere erişme onları etkileme, yönlendirme, enformasyondan haberdar etme bağlamında farklılıklar içermektedir. Geleneksel medya anlayışında bir merkezden diğer kitlelere gönderilen tek yönlü mesajlar yerine yeni medya teknolojilerinin sunduğu olanaklar dahilinde artık birçok merkezden birçok merkeze anlayışı özerklik kazanmıştır (Kırık, 2017: 234).

Teknolojinin; iletişime, yeni medyaya ve yeni medyanın unsurlarına sunduğu olanaklardan birisi de sosyal medya mecralarıdır. Bu sosyal medya mecraları teknolojinin temel ögesi olan internet vasıtasıyla kitlelere rahatlıkla erişmekte, oluşturulan mesajları onlara iletmekte yardımcı olmaktadır.

Sosyal medya kavramı medyanın sosyal ağlar üzerindeki yeri, yapısını, işlevlerini içermektedir. Boyd ve Ellison (2007) sosyal medyayı kişisel profil, kimlik ve iletişime geçtikleri diğer kullanıcıları tanımlarını, okumalarına, yazmalarına ve hem özel hem de gizli şekilde paylaşım yapmalarına olanak sağlayan internet tabanlı hizmetler olarak tanımlamıştır (Boyd&Ellison, 2007: 39)

Sosyal medya, bireylerin toplumsal gerçekliğin dışında kalan ilişkilerinin yarattığı gerçek üstü toplumsallığın yenisidir. Gerçek toplumsal bağlamda kimliğinden kopan bireylerin yaşadığı aidiyet problemi, sanal topluluklara olan bağlılığı arttırmaktadır (Elitaş & Keskin, 2014: 163). İnternette ve sosyal medyada kamusal alana katılarak özgür ifadelerini paylaştıklarını iddia eden bireylerin, ait olduğu gruplara verdikleri destek karşılığında o gruba ait olan insanların da desteğini kazandığı, kendilerini daha güçlü ve büyük bir grubun bir üyesi olarak görmeye başladıkları görülmektedir (Doğan & Topbaş, 2016: 136).

Günümüzdeki en popüler sosyal medya platformları; Youtube, Facebook, Twitter ve Instagram'dır³. Çalışma özelinde ise yaklaşık 1,9 milyar aktif üyesi olan Youtube özelinde Türkçe içerikli Asmr videoları değerlendirilecektir.

Youtube; kullanıcılarının kişisel telefon veya kameraları ile çektikleri videoları yükleme imkanı sunan, hem kullanıcı hem içerik üreticisi kimliğine büründüren bir sosyal medya platformudur. Kullanıcılar kendi istek ve beğenileri temelinde hoşnut kaldıkları kanallara abone olarak, izlemek ve haberdar olmak istediği video içeriklerini, video tarzlarını kendisi seçmektedir.

Jerslev (2016) Youtuberları, kişisel Youtube kanallarına düzenli olarak video yükleyen video blog yazarları olarak belirtmektedir (Jerslev, 2016: 17). Chen ise (2016) Youtuber fenomenlerinin, aynı zevkleri ve ilgi alanlarını paylaşan, çevrimiçi olarak tanışan ve videolar aracılığıyla parasosyal etkileşim kuran küresel dijital toplulukların oluşumuna iyi bir örnektir şeklinde tanımlamaktadır (Chen, 2016 akt. Yıldırım, 2020: 56).

Asmr, Yayıncılığı ve İzleyici Profili

Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi (ASMR), fısıldama, dokunma, el hareketleri, kullanılan araç-gereç veya diğer unsurlar ile bir dizi görsel-işitsel tetikleyiciler vasıtasıyla başın tepesinde hissedilen karıncalanma, titreşim hissi deneyimleri olarak tanımlanabilir.

³ www.ticimax.com/blog/en-populer-sosyal-medya-platformlari/ Erişim tarihi: 02.12.2022

ASMR, yumuşak konuşma, fısıldama, hafif dokunuşlar, vuruşlar, oldukça yavaş el hareketleri ile yaklaşarak kişisel ilgi ve dikkati üzerine çekme şeklinde, tetikleyicilerin yardımıyla izleyicileri/dinleyicileri etkileyerek sakin ve dingin bir ortam oluşturmaktadır. ASMR' nin temellerine inildiğinde aslında birçok insanın çocukluk dönemlerinden itibaren tanıdığı ancak tam olarak etkisinin ve var oluş biçiminin bilimsel bir dayanağa dayandırılmadığı bir his deneyimidir. Kişilerin bebeklik dönemlerinde kendilerine fısıldanan ninnilerle, sakin ve yatıştırıcı el hareketleri, dokunuşlarla birlikte uyuma eğilimlerinin arttığı bilinmektedir. Asmr'nin çoğunlukla stresli, sinirli veya duygusal olarak rahatsız hissettiğimiz anlarda geçici olarak rahatlama hissi sağladığına dair öneriler bulunmaktadır. Ayrıca Asmr'nin ne işe yaradığına dair çeşitli yönelimler bulunmaktadır. Bazıları duygusal anlamda bozuklukları gidermek için semptomları hafifletmek için kullanım alanlarına yönelirken diğerleri ise Asmr'nin kitleler üzerinde ikna etkisini sağladığını savunmaktadır. Bu bağlamda Asmr'nin etkileri veya kullanım alanlarına dair bilimsel temellendirme olmamasına rağmen çeşitli öneriler mevcuttur. Ancak durum her ne kadar böyle olsa da Youtubedaki Asmr içerikli videoların sayısının 5,2 milyon civarında olması Asmr kültürünün böylelikle göz ardı edilemeyeceğini ve önemli olduğunu göstermektedir¹⁴

E,Barratt& N,Davis (2015) 'e göre Reddit'te özel bir ASMR alt grubu dünyanın dört bir yanından 86.000 aboneye sahiptir ve video paylaşım sitesi Youtube'daki en popüler ASMR içerik oluşturucularından bazılarının, örneğin GentleWhispering'in 300.000'den fazla abonesi vardır(E,Barratt& N,Davis, 2015). Birkaç saygın uluslararası medya kuruluşu, bu olgunun gördüğü ilgiyi ve bilimsel açıklama eksikliğini bildirmektedir (Marsden, 2012 ; Tomchak, 2014 akt. E, Barratt & N, Davis, 2015).

Asmr tekniğinde kullanılan çeşitli argümanlar bulunmaktadır. Fısıldama, ağız sesleri, video içeriğine uygun olacak şekilde kullanılan materyallere tırnakları vurarak çıkarılan sesler, rahatlatıcı sesleri sağlayabilecek tüm ürünlere dokunarak yüksek kaliteli mikrofonlar ile kaydedilmiş sesleri içermektedir.

Copeland'a göre (2017) Asmr videoları izleyici/dinleyici üzerinde tatmin edici duyguları ortaya çıkardığı, kafa derisi ve omurgalarda karıncalanma ve ürpertilere neden olduğu, trans benzeri bir rahatlama hali sunduğunu ifade etmektedir (Copeland,2017: 65). Bu bağlamda Asmr videolarının duygusal olarak, sesler ve dokunuşlar vasıtasıyla izleyiciyi/dinleyiciyi etkilediği anlaşılmaktadır.

Karıncalanma hissini tanımlayan 2010 yılında Jennifer Allen tarafından ASMR olarak kavramsallaştırılan ve hemen hemen herkesin sahiplendiği bir kavramdır. ASMR teriminin kelime açılımları şu şekildedir;

⁴ www.thinkwithgoogle.com / Youtubedaki-en-buyuk-trend-muhtemelen-hic-duymadiginiz-asmr-videolari. Erişim tarihi: 05.12.2022

- Autonomous (özerk): Bireyin üzerinde hiçbir kontrolünün olmadığı davranışları ifade eder.
- Sensory (duyusal): Beyne bilgi taşıyan bir sinir türüdür.
- Meridian (meridyen): Çin tıbbında kullanılan, yaşam enerjisi anlamına gelen ve geçen bir çakradır insan vücudunun merkezinden geçer.
- Response (yanıt): Vücudun belirli uyaranlara ve düşüncelere verdiği yanıt olarak tanımlanır (Young ve Blansert, 2015: 5 akt. Bayraktar, 2022: 108).

Hostler ise (2018) Asmr terimini beyin orgazmı olarak tanımlamaktadır (Hostler,2018: 32). Asmr videolarını mahremiyeti ve yakınlık hislerini uyardığını ve Asmrtist'lerin içeriklerinde çoğunlukla seksi tavırlar sergilediğine değinmektedir. Ancak seks dürtüsünden uzak kişide duygusal olarak rahatlama ve kaygı giderme üzerine kurulduğuna da değinmektedir.

Dinleyici kitlesinin akıl sağlığına, ruhunu sakinleştirme yetisine, uyku problemlerini çözmesine yardımcı olan Asmr video konsepti kullanıcıları için oldukça önemlidir. Dijital yayıncılık ortamında kitlelerle buluşan, insanlarda Asmr hissini oluşmasını sağlayan Asmr içerik üreticilerine Asmrtist denilmektedir. İçerik üreticileri, izleyici kitlesinin isteklerinden haberdar olup buna yönelik içerikler oluşturarak hitap ettiği kitlelerce kabul görmektedir. Asmrtistler ve izleyiciler aralarındaki bağ, ilişkiler bütünü izleyicilerin yorumları, dönütleri, beğenileri vasıtasıyla yapılmaktadır. Genel itibari ile Asmr yayıncılığı kendi konsepti doğrultusunda içerik üreticileri tarafından izleyicilerle sohbet edasında, yakın ilişkiler geliştirerek sakinleştirici, teskin edici, uyku düzenleyici ve çevrimiçi ninni etkisiyle yol almaktadır. Uyku öncesi, uykuya hazırlanış ve beyinsel olarak rahatlatmayı amaçlayan bir yayıncılık anlayışı söz konusudur.

Asmr kavramı yakın zamanlarda yaklaşık 2009-2010 yıllarında kamuoyunun dikkatine sunuldu. Günümüzde oldukça popüler olan bu kavram Jennifer Allen tarafından ortaya atılmakla birlikte bilimsel olarak henüz temellendirilememiştir. Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi olarak adlandırılan bu terim birden fazla duygu karmaşasını içermektedir. Asmr'ye yönelik tanımlamalara ve ifadelere zaman içerisinde gazete, dergi, elektronik yayınlarda vs. yer vermeye başlanmıştır. Medyada bu terime olan ilgi, farkındalık artarak kitleler tarafından kabul görmüş ve birbirinden farklı sosyo-kültürel yapıya sahip toplumları bir araya getirmeyi başarmıştır. Literatürde bu alana ait oldukça az çalışmaya rastlanmaktadır. Buna ithafen Asmr kavramının bilimselliğe dayanmayışına ve alanındaki yetersiz çalışma sayısına paralel olmayarak kamuoyunun Asmr'ye olan yönelimi, izleme oranları ve takip etme sıklıkları oldukça yüksektir.⁵

⁵ <https://tr.wikipedia.org/wiki/ASMR> Erişim Tarihi: 04.12.2022

Asmr ve izleyiciler arasında mahremiyet alanının oluştuğu, yakınlık hissini ve samimiyetin aşılandığı bir ortamı kapsamaktadır. Otonom duyuşal meridyen tepki, yani Asmr izleyicileri/ dinleyicileri tarafından belirli bir istek ve beklenti karşılığında tercih edilmektedir. Hem izleyiciler hem de Asmr sanatçıları, yani Asmrtistler karşılıklı olarak belirli bir amaç doğrultusunda birbirleriyle sosyal medya mecralarından biri olan Youtube' da buluşmaktadırlar. Böylelikle izleyiciler/dinleyiciler beyinsel, ruhsal olarak rahatlamak, uyku düzenlerini geliştirmek veya rahatlıkla uykuya geçmek için bu video konseptini tercih etmektedirler. İzleyiciler, gençler ve orta yaş gruplarının çoğunlukta olduğu bir kitleyi oluşturmaktadır. Genellikle bir yaş kısıtlaması olmamasına karşın, 18-40 yaşları arasındaki izleyiciler/dinleyiciler tarafından daha fazla rağbet görmektedir (Aytekin, 2019: 25)

Kitle iletişimi, izler kitleye ses, yazı ve görsellerin dağıtılmasında medyadan yararlanılan bir iletişim biçimi olarak ifade edilmektedir (Dijk, 2006: 51). Bu bağlamda medyanın kitlelere erişirken televizyon, dergi, kitap, radyo, gazete ve benzeri iletişim araçlarını kullandıklarını ve onlarda ne denli etkili olduklarını kitle iletişiminde etki araştırmaları sarmalamaktadır. Güçlü etkiler döneminde kitlelerin medya aracılığıyla gönderilen tüm mesajlara maruz kaldığı, onlara doğrudan etki ederek fikirlerini ve eylemlerinin şekillendirdiği iddia edilirken, sınırlı etkiler döneminde ise kitleler üzerinde bahsedildiği kadar yoğun ve net bir etki olmadığını bilakis kendi istedikleri mesajı seçip istediklerini seçmedikleri bir bilinç düzeyinin olduğu savunulmaktadır. Kitleler bu yaklaşım temelinde kendi isteklerini, çıkarlarını, yararlarını gözetererek gönderilen mesajlarda seçici davranmaktadır.

Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımının gün yüzüne çıktığı dönemlerde medyaya yönelik bambaşka bir paradigma söz konusudur. Bu yaklaşım kitle iletişim etki kuramlarında, pasif izleyici yaklaşımına karşıt olarak geliştirilmiştir. İzleyiciler 'Güçlü etkiler dönemi' olarak tanımlanan bu dönemde medya içeriklerinin izleyicilerini adeta sihirli bir mermi gibi etkilediği şeklinde bir görüş hakimdir. Bu dönemdeki paradigmanın tersine kullanımlar ve doyumlar yaklaşımında artık izleyici/ dinleyici videoları, mesajları kendi istekleri ve hedefleri doğrultusunda doyumlarını gözetererek tüketmektedir. Aktif izleyici/dinleyici profiline sahip olan kamular artık medyayı nasıl isterlerse, amaçlarına hizmet edecek şekilde kullanırlar.

Bireylerin medyayı hangi amaçla kullandığı ya da belli başlı medya içeriklerini hangi motivasyonlarla tercih ettikleri gibi sorulara cevap arayan kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı, bir diğer yandan medyayı nasıl kullandığımızı ve nihayetinde medyadan nasıl etkilendiğimizi anlamamızda bize yardımcı olmaktadır (Krcmar ve Strizhakova, 2009: 43). Böylelikle medyanın etkilerinden ziyade medyanın işlevlerine yönelme söz konusudur. Bu medya işlevlerinin kitleler ile olan bağlantısı temelinde geliştirilen fikirler, kitlelerin kendi çıkarlarını ilgi alanlarını gözetererek ancak istedikleri mesajları kabul ettikleri şeklindedir.

Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı 1960'lı yıllarda Katz'ın medyanın güçlü etkiler dönemine yönelik, medya izleyicilere ne yapıyor sorusu yerini izleyiciler medya ile ne yapıyor

yaklaşımına bırakmıştır (Katz,1959 akt. Çerçi, 2021: 25). Yani bu paradigmada izleyici/dinleyici etkin konumda olarak, maruz kaldıkları veya karşılaştıkları mesajlara, içeriklere karşı pasif değil aktif olarak yol almaktadır. Diğer yandan Katz medyanın ihtiyaçları doyumlamak için diğer kaynaklarla rekabet içinde olduğuna dikkat çekerek, kamuların medyadan aradığı doyumların bilgilenme ihtiyacından eğlenceye doğru kaymakta olduğunu savunmaktadır (Katz,1973: 26) Çalışma bağlamında düşünüldüğünde izleyiciler /dinleyiciler Asmr videolarını tercih ederken bu konseptin kendilerine sunduğu faydaları, doyumlarını, ihtiyaçlarını düşünmektedir. İzleyici/ dinleyici uykusuzluk ile baş etmek, stresten arınmak, ruhsal olarak rahata ermek gibi ihtiyaç ve doyumları doğrultusunda bu Asmr videolarını izlemeyi tercih etmektedir.

Kullanım ve doyumlar yaklaşımına göre izleyiciler Asmr videolarını kendi doyum arayışları doğrultusunda izlemektedirler. Doyumun söz konusu olduğu, buna ithafen kullanımın gerçekleştiği, medya ve izleyici/dinleyici ilişkisi yeni bir boyut kazandırmıştır. Genellikle hazzal doyumların ön planda olduğu ve duygu temelli bir yapının olduğu bilinmektedir.

Asmr videoları izleyicisinin üzerinde sakinleştirici, yatıştırıcı, ruhsal olarak dinginleştirici, uyku problemlerine çözüm bulucu yönleri ile onları doyumada anlamlı bir etkiye sahiptir. Aynı zamanda izleyiciler/dinleyiciler duysal ve ruhsal bir doyum gayesi ile bu videoları tercih etmektedirler. Videolar sayesinde kamuların içlerindeki doydurdukları çeşitli duyguları bulunmaktadır. Bunlara örnek olarak sakinleşmek, ruhsal olarak rahatlamak, dinlenmek, uyku telkinleme vs. verilebilir.

Youtubeda Asmr videoları milyonları aşarak yüklenmeye ve bir o kadar da izlenmeye devam eden bir video biçimidir. Beyinde farklı dalgalanmalar ile adeta uyuşukluk etkisi oluşturarak kişilerde uyku problemlerine çare bulmaya, stresi siniri en aza indirmeye, beyinsel ve ruhsal olarak rahatlatmaya yaramaktadır. Youtubeda yaklaşık 5,2 milyon civarında ve dünyanın her yerinden büyük ilgi ve sıkı takip ile izlenen Asmr videoları bulunmaktadır. Youtube mecrasında Türkçe ve yabancı Asmr kanallarının fazla olduğu, takipçilerinin ve sevenlerinin sayısının kayda değer olduğu bilinmektedir. Asmr konseptine yönelik yoğun ilgi izlenme oranları, beğeni sayıları, yapılan yorumlar kapsamında net bir şekilde anlaşılmaktadır.²⁶ Çalışma dahilinde ele alınan videolar Youtubeda en çok izlenme sayısına sahip Türkçe konsept ile oluşturulan Asmr videolarıdır. Asmr videoları hedef kitlelerine hızlı ve kolay şekilde en çok Youtube mecrasında ulaşmaktadır. En popüler video izleme ve paylaşım sitesi olan Youtube, Asmr konseptini de içinde barındırmakta ve hedef kitlesiyle buluşmasında aracı olmaktadır.

Çalışmada ele alınan toplam 7 video, Youtubede en çok izlenme ve etkileşimi yakalayan videolardır. Youtubedeki bu ele alınan Asmr videolarında; Türkçe içerikli, Türkçe ifade ve seslerin olduğu videolarda kullanıcıların olumlu yorumları ve Türkçeyi öğrenmeye yönelik

⁶ www.bilimma.com/ Asmr Videoları Nasıl Etki Ediyor Erişim tarihi: 05.12.2022

istekli, meraklı oluşları yapılan yorumlarda görülmektedir. Bu yorumlarda teşvik edici ve herkes tarafından takdir edilen ve sevilen Türkçe imajı izleyicilerde/dinleyicilerde etki oranını daha da artırarak dikkatleri üzerine çekmektedir. Çoğunluğun bu video konseptine (Türkçe Asmr) olumlu yönelmesi ve Türkçeyi öğrenme isteği, ulusal çapta Türkçe bilinirliğini, saygınlığını artırmıştır. Türkçenin uluslararası çapta kabul gören, sevilen ve genellikle olumlu imaj faaliyetlerine katkıda bulunan Asmr videoları çalışmaya değer görülmüş ve Türkçe için bugüne kadar yapılan diğer faaliyetlerin aksine bu konseptin daha hızlı ve daha etkili olduğu kabul görmüştür.

Türkçenin uluslararası bilinirliğinin artmasıyla dilimizi yabancılara öğretip onlarda Türkçeye karşı sempati oluşturma konusu büyük ivme kazanmıştır. Türkçenin evrensel bir dil olmasına, yabancılar tarafından kabul görmesine yönelik çeşitli faaliyetler sürdürülmektedir. Bu faaliyetler doğrultusunda Türkçe, tüm kamulara hitap edecek şekilde belirli mesajlar ve içerikler doğrultusunda hazırlanmaktadır.

Türkçe öğretimi ülke sınırları içerisinde eğitim kurumlarının, üniversitelerin veya farklı kurumların yabancılara Türkçe öğretim merkezlerinde çeşitli desteklerde bulunduğu örnek verilebilir. Yurt içerisinde olduğu kadar keza yurtdışında da üstlenen sorumluluklar bulunmaktadır. Türk Kültür Merkezleri, yükseköğretim merkezlerine bağlı Türk Dili ve Edebiyatı bölümleri, Türkçe öğretim merkezleri, Türkçe geleneksel günleri vs. şeklinde sıralanabilir.

Günümüz teknolojisinin küreselleştirdiği dünya yapısında artık yapılan her eylemin uygulanış biçimi, olayların sergilenme durumu alışlagelmiş yapısının dışına çıkarak yeni bir boyut kazanmıştır. Türkçe de bu durumdaki nasibini elbette almıştır. Artık büyük meblağlara gerek duyulmadan, kurumlarda yapılan faaliyetlerinin kullanımının azalmasına ek olarak sosyal medya mecraları bu görevi üstlenmiştir. Bu mecralardan biri de Youtube'dur.

Asmr videolarının temel alındığı bu çalışma kapsamında, Türkçe imajının yabancı kamulara nasıl etki ettiğini onlarda dilimize karşı oluşan sempati ve öğrenme isteği gözler önüne serilmektedir. Baz alınan Asmr videolarındaki yabancı içerik üreticilerinin, Türkçe kelimeler, Türkçe fısıltılar ve tüm Türkçe materyallerin kullanılmasıyla yabancı kamuların dikkatini çekmekte ve onlarda Türkçe öğrenme isteği uyandırmaktadır. Yabancı kamular Türkçenin fonetik yapısının, naif ifadelerinin, ses ve tınılarının yumuşaklığına karşı koyamamakta ve dilimizi merak etmektedirler. Tüm bu olanaklar yeni medya teknolojilerinin sunduğu fırsatların sonucudur. Türkçe gelişen bilinirliği artmakta olan, yabancılar tarafından beğenilen bir dil haline gelerek imajı gün gittikçe yükselen bir dil haline gelmektedir. Neticede tüm bu imaj şekillenmesi aynı amaç ve beğeniler çerçevesinde, ruhsal dinlenme, deşarj olma ve stres atma uğruna bir araya gelen kamular vasıtasıyla anlam bulmaktadır.

Youtubeda Türkçe içerikli/Türkçe konseptli ve Türkçenin imajına destek sağlayacak ve onu geliştirecek sayısız video bulunmaktadır. Bu platformun haricindeki Türkçe konseptli diğer

videolar, internet ortamında var olmaktadır. Sosyal medya mecralarında da varlığını sürdüren videolar istenilen zaman ve mekanda erişime açıktır. Youtubedaki Türkçenin gelişim sürecine destek veren tüm videoların izlenme sayısı ve etkileşimi oldukça yüksektir. Mevzu bahis videoların yarısını Asmr videoları oluşturmaktadır. Bu Asmr videoları tercih edilen ve hedef kitesince değer gören türdendir.

Her geçen gün Asmr videolarına artan ilgi alaka ve farkındalık oranı, kitleleri bir araya getirmekte ve ortak bir amaçta buluşturmada oldukça başarılıdır. Günümüzde çevrimiçi video paylaşımı ve sosyal medya platformlarından olan Youtube her alandan video içeriklerini barındırdığı gibi Asmr alanındaki videoları da barındırmaktadır. Günlük aktif kullanıcısınının 30 milyona eriştiği bilinen bu mecranın etkileşim oranları oldukça fazladır.⁷ Genellikle uyumak ve rahatlamak için izlenen/dinlenen Asmr videoları bu çalışma bağlamında yabancı Youtuberların "Türkçe konuşuyorum, Türkçe öğretiyorum, Türkçe fısıltılar" gibi başlıklar altındaki Türkçe içerikleri ele alınmaktadır.

Youtuberlar etkileşim oranlarını artırmak, ses getirmek, kamuoyu tarafından kabul görmek ve desteklenmek amacıyla diğer video içeriklerinde olduğu gibi Asmr videolarında da bu durumu gözetmekte ve Asmr kavramının gerektirdiği gibi çeşitli nesnelere vasıtasıyla ses çıkarabilecek her şeyi baz alarak, ağız nefes sesleri, dokunuşlar, fısıldamalar, yumuşak konuşma, oldukça yavaş el hareketleriyle bu işlemi tamamlamaktadırlar. Böylelikle hazırlanan video amacına ulaşmış olup, izleyici/dinleyici üzerinde etki oluşturabilmektedir. Asmr bahsedildiği gibi yumuşak sesleri, kulağa naif gelen, incitici olmayan sesleri içermektedir. Türkçe gerek fonetiği gerekse dil yapısı gereği yumuşak sesleri içermektedir.

Kamu diplomasisi kavramını irdelerken ilişki inşa etme gücüne, hükümetlerin iletişim politikası olma boyutuna, kültürel diyalogun kapısını aralama becerisine, ülkelerin imajlarını şekillendirme potansiyeline, algılamaları yönetebilme sanatına ve doğru bilgiyi yayma gücüne de atıf yapmak gereklidir (Demir, 2012, 12 akt. Özkan, 2015: 42). Böylelikle kamuoyu diplomasisini etkili kullanan devletler kendilerini uluslararası anlamda oldukça etkin ve dengeli ifade edebilmektedirler. Türkçenin imajı Youtube Asmr videoları özelinde değerlendirildiğinde geniş bir yabancı kamuya hitap etmekte ve imajına, bilinirliğine yönelik etkin bir yönelimi sağlamaktadır. Türkçenin evrensel bir dil olabileceği, dünya genelinde kabul görmüş ve bilinir hale gelmiş bir imaja sahip olabileceği olasılığı bu videolar sayesinde daha da artmıştır. Yüksek bütçeler ayrılmadan, üzerinde düşünülmüş herhangi bir stratejiyi barındırmadan, yalnızca kulağa güzel gelen ve izleyicisini/dinleyicisini rahatlatan Asmr videoları bağlamında Türkçenin bilinirliği, kabulü ve uluslararası etkileşimi mümkün olabilmektedir.

Youtube'daki Asmr videolarında Türkçenin imajına yönelik videonun içeriğini oluşturan Türkçe temelli unsurlar bulunmaktadır. Bu unsurlar kendi aralarında çeşitlenmektedir. Türkçe kelimeler, Türkçe alfabe, Türkçe şarkılar, Türkçe sesler şeklinde

⁷ www.famecop.com Bir Blogumuzda Best Asmr Twitch Flamalar/ Erişim tarihi:05.11.2022

sıralanabilir. Türkçenin imajı bu video konseptlerinde oldukça sağlamdır ve yabancı kamular tarafından takdir gören, sempati duyulan bir yapı söz konusudur.

Dinleyen/ izleyen yabancı kamuların Türkçeyi naif bulduğu ve fonetik yapısı, telaffuz biçiminden mütevellit dilimizi çok beğendiklerini dile getirmektedirler. Türkçeden etkilenmekle kalmayıp dilimizi öğrenmek ve dil becerilerini geliştirmek için çaba verdiklerini ifade etmektedirler. Türkçenin Asmr videolarının gerekliliklerini karşılıyor olması, yumuşak ve gırtlaktan çıkarılmayan sesleri içermesi bu alandaki yükselişine sebebiyet vermiştir.

Tablo1.

Türkçe içerikle oluşturulan popüler Asmr videoları

Youtube' da Asmr ile ilgili Türkçe içeriklerle oluşturulan yabancı popüler videolar. Sayılar 30 Kasım 2022 itibarıyla doğrudur.

Video İsmi	Video URL'si	Video Görüntüleme
1)Asmr trying to speak Turkish close up whispers	https://www.youtube.com/watch?v=GoRsR9wUTA4&t=15s	420.947
2)My First Asmr video in Turkish	https://www.youtube.com/watch?v=fkoAEJzLofE	616.372
3)Turkish. whispers and face touching..	https://www.youtube.com/watch?v=KkWo4OMDgLw	346.676
4)Asmr, Teaching you Turkish	https://www.youtube.com/watch?v=BiNa3cu49fU&t=366s	186.101
5)Asmr, Turkish trigger words	https://www.youtube.com/watch?v=OkVKZzN_Cc&t=4s	174.677
6)Asmr, speaking only Turkish	https://www.youtube.com/watch?v=vHzeP0e6D5o&t=10s	173.276
7)Asmr, welcome to Turkish class	https://www.youtube.com/watch?v=oSi7ICPGzns	141.045

Tablo 1. de temel alınan videoların hepsi Türkçe öğreniyorum, Türkçe kelimeler, Türkçe fısıltılar vb. şeklinde içeriğe sahiptir. İçerikler Türkçeyi kamularla buluşturup belki de o güne değin Türkçeye dair hiçbir fikri olmayan kamulara Türkçeyi öğretip, Türkçe telaffuzla etkili bir Asmr videosu çekmeyi hedeflemektedir. Asmr videolarının gerektirdiği fısıltılı konuşmalar, yumuşak sesler ve fonetiğin uygunluğu kriterlerine Türkçe uygun bulunmaktadır. Youtube ‘da oldukça yüksek bir video sayısına sahip Asmr videoları bu bağlamda Türkçe kelime, ses, içeriklere yönelmekte ve her Youtuber bir diğer rakip içerik üreticisinden daha iyi olabilmek, daha çok izlenmek amacıyla Türkçeyi tercih etmektedir. İçerik üreticilerinin Asmr videolarına mevcut durum analizi yaptığı durumda kamuoyunun Türkçeye yönelik sarf ettiği olumlu dönütler, Türkçeyi benimseme ve beğenme oranları, içerik üreticilerini de Türkçe içeriklere yönlendirmektedir. Türkçe içerikli bu videolar keyifli olmakla birlikte kamularda Asmrnin rahatlatma etkisi, stres ve kaygıyı gidermesi, yumuşak sesler ile amaçlarına erişirmesi kaçınılmazdır.

Dijital Kamu Diplomasisi

Kamu diplomasisi 60’lı yılların ortalarında ortaya çıkması ile birlikte gittikçe yaygınlaşan ve bilinirliği artan bir kavram haline gelmiştir. Kavram günümüz uluslararası ilişkilerinde, ulusların kendi çıkarlarını gözettiği, ötekiler üzerinde kendi politik ve ideolojik fikirleri ile onları etkilemeye, yönlendirmeye çalıştığı bir süreci kapsamaktadır. Devletler kendi yetkinliklerini artırmak amacıyla uluslararası sistemler içerisinde çeşitli iletişim faaliyetlerini kullanmaktadırlar. Kamu diplomasisi kavramı da bu faaliyetlerden biridir. Hükümetler, siyasi güçler ulusal olarak hedeflerindeki amaçlarına, çıkarlarına erişebilmek için kasıtlı olarak hazırlanmış oldukları mesajlarını yayarak yabancı bir kamuoyu oluşturmaktadır. Kamu diplomasisi kavramının yüksek etkisi, göz ardı edilemeyecek seviyede oluşu hükümetler tarafından zamanla daha net fark edilmiştir. Bu farkındalık durumu dış politikaların elzem bir unsuru haline gelmiştir (Yağmurlu, 2007: 10).

Giddens’in (2004) ifade ettiği şekilde küreselleşme süreci uzak yerleşimleri birbirine bağladı, yerel oluşumları çok uzaklardaki olaylarla biçimlendirdi ve dünya çapındaki toplumsal ilişkileri ise yoğunlaştırdığını ifade etmektedir (Giddens,2004 akt. Özkan, 2015: 57). Böylelikle günümüz teknoloji çağında enformasyonun yoğun ve erişilebilir oluşu, verilere erişilme kolaylığı gibi avantajları sayesinde kamuoyu diğer alanlara olduğu gibi uluslararası ilişkilerin akıbetine de daha yakından şahit olmaktadır böylelikle toplumsal ilişkiler yoğunlaşarak belirginleşmiştir.

Nye (2005: 15) tarafından geliştirilen yumuşak güç kavramı, “askeri güç tehdidi ya da ekonomik yaptırımları kullanarak diğerlerini değiştirmeye zorlamak değil, dünya siyasetinde gündemi oluşturmak ve onları kendine çekmek” şeklinde açıklanmaktadır. Nye, uluslararası ilişkilerde geleneksel olarak belirleyici olan askeri ve ekonomik güçlere, yani sert güçlere alternatif olarak sunduğu yumuşak gücü, zor kullanma yerine ikna ile başkalarının tercihlerini

şekillendirme becerisine dayandırmaktadır. Bunun için de “ortak değerlere çekme ve bu değerlere ulaşmaya katkıda bulunmanın doğruluğu ve sorumluluğu” şeklinde idealize ettiği iş birliği araçlarını önermektedir (Nye, 2005: 16). Böylece yumuşak gücü askeri güç, ekonomik güç vs. gibi diğer güçlerden (sert güçlerden) ayıran davranışlar ve temel araçlar şeklinde kategoriler bulunmaktadır. Bu kategorilerdeki davranış biçimleri kullanılan temel araçlar olayı tamamen yumuşak güçten ayıştırmaktadır. Askeri güç zorlama, caydırma, koruma gibi davranışlar ve tehdit, kuvvet, zorluk gibi temel araçları içermektedir. Bir diğer yandan ekonomik güç teşvik, zorlamaya benzer davranışları barındırarak yine para verme, yatırım, sirkülasyon gibi temel araçlarla ile sınırlarını çizmektedir. Tüm bunların aksine kamuoyu diplomasisi (yumuşak güç) hayranlık uyandırma, gündem yaratıp ona yön verme, kamuları etkileme davranışlarını sergileyerek değerler, kültür, politikalar, ortak amaç, birliktelik gibi temel araçları kullanmaktadır.

Bir ülkenin tarihsel birikimi, gelecek vizyonu, manevi medeniyetin değerleri, kültür, sanat, bilim, eğitim gibi faktörleri ile yumuşak güç araçlarını etkili kullanabilirse, kamu diplomasisini tam anlamıyla kullanabilirse başarı kaçınılmaz olacaktır. Yumuşak güç kavramı böylelikle devlete çeşitli faydalar fırsat ve imkanlar sunmaktadır. Türkiye'nin çok önemli bir kamu diplomasisi potansiyeli olduğu oldukça açıktır. Ülkemizin uluslararası anlamda cazibe merkezi haline gelmesi, stratejik hedeflerine erişebilmesi adına kamuoyu diplomasisi kıymetli fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda kendisini küresel çapta ifade edebilecek, kamuoyuna rahatlıkla erişip onları bilgilendirebilecektir. Çalışma özelinde de bugüne kadar ulusal anlamda Türkçe'nin imajına yönelik çeşitli faaliyetlerin yapıldığı, yabancı dizi-sinema sektöründen yaralanarak Türk dizilerin büyük meblağlara yayınlatıldığı keza Türkçenin bilinirliği ve Türkçeye yönelik olumlu bakış açısı sağlamak adına sempozyumlar, bilimsel çalışmalar vb. söz konusu olduğu bilinmektedir (Kömür, 2020: 90). Ancak bu çalışmada bilinenin aksine Türk diline yönelik imaj faaliyetlerinde bambaşka bir yola başvurulmaktadır. Sosyal medya mecralarından biri olan Youtube üzerinde ortalama 5,2 milyon civarındaki Asmr videoları özelinde yabancı uyruklu youtuberların/ içerik üreticilerinin Türkçeye olan ilgi, alaka ve yönelimlerdeki artış oldukça dikkat çekmektedir. Türkiye'nin Türkçe'nin imajı, saygınlığı uluslararası anlamda ivme kazanarak yabancı kamular tarafından kabul görmüştür. Bu kabulleniş Asmr'nin yapısı gereği yumuşak fonetiği, gırtlak seslerinin olmayışı, telaffuzdaki naifliği gibi temel sebeplerden kaynaklanmaktadır. Çalışmada baz alınan youtube videolarındaki yorumlarda yabancı kamuoyunun Türkçe yönelik düşüncelerini belirtirken ki olumlu, yapıcı ve öğrenmeye yönelik çaba veren bir kitle profiline rastlanmaktadır. Kamular Asmr videolarını rahatlamak, uyku düzenini dengelemek, zihinsel anlamda dingin hale erişmek, stres ve kaygıdan arınmak amacıyla izlerken Türkçeye karşı olan ilgileri ve öğrenme istekleri artış göstermektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ve yaygın kullanımı, küreselleşen dünyada pek çok değişime yol açtığı gibi devletlerin diplomasi pratiklerinde de değişikliklere sebebiyet vermiştir. Geleneksel diplomasi, dijital diplomasisi anlayışından daha farklı bir süreci temsil

etmektedir. Dijital diplomasi çift yönlü iletişimi benimseyen, etkileşime dayalı ve diyaloglara açık bir süreci kapsamaktadır. Gelişen bu yeni anlayış biçemi geleneksel diplomasi anlayışından sıyrılıp sosyal medya ağlarını, kanallarını kullanarak sürecin ilerleyişine destek olmaktadır. Dijital diplomaside bu ağlar işleyişin temel aktörlerini oluşturmaktadır.

Özdemir (2020) gelişen teknolojilerle beraber dijital diplomasi anlayışının ön plana çıktığını ve yeni iletişim teknolojilerinden faydalanılarak diplomatik girişimlerde bulunulduğunu ifade etmektedir. Hedef kitlelere yönelik yapılan kampanya, strateji ve yöntemler sosyal ağlar üzerinden gerçekleştirilmekte, herhangi bir konuda devletlerin aleyhinde gerçekleşecek olumsuz durumlar karşısında anlık bilgilendirme yapılabildiğini belirtmektedir (Özdemir, 2020: 17). Böylelikle dijital diplomasi hayata geçtiği sosyal medya platformlarında kampanyalarda, faaliyetlerde ya da stratejilerde oluşabilecek olumsuz herhangi bir durumda anlık düzenlemeler, telafi edebilme, konuya ilişkin bilgi aktarımı yapılabilir ve geri dönüt alınabilir.

Dijital diplomasi hem devletlerarası ilişkilerde hem de bir devlet ve yabancı bir kamuoyu arasındaki ilişkilerde kullanılacak dijital iletişim teknikleri olarak tanımlanabilir. Dijital kamu diplomasi kullanımı 2000'li yılların ardından hızla hayatımıza girmiştir. Bu durumu geliştiren ve ivme kazandıran sosyal medya mecralarının payı büyüktür. Sosyal medya kişiler arasındaki mesafe, zaman, olay fark etmeksizin global dünyanın getirdikleri doğrultusunda sonuçlara yol açmıştır.

Enformasyon kitleler arasında hızlı, sürekli değişen ve gelişen, dünyanın her köşesine erişen biçimiyle yeni bir boyut kazanmıştır. Sosyal medya ile etkileşim artmıştır. Bu platformlar sayesinde hem yabancı kamuoyunu ikna etmeye hem de onlardan önemli dataların toplanmasına destek olmaktadır. Bu durumlardan ötürü dış politikada kamuoyu diplomasi önem kazanan bir kavram olmuştur.

Gürdal (2021) dijital kamu diplomasisini etkileşim odaklı yabancı kamuoyunu anlama, onların isteklerini, beklentilerini doğrudan kendilerinden dinleme fırsatı sunan bu dijital platformlar diğer yandan bu toplumlar hakkında önemli veriler sunmaktadır şeklinde tanımlamaktadır (Gürdal,2021:418).

Enformasyonun zaman sınırlılığından etkilenmeden her yere hızlı bir şekilde erişmesi ve bu sayede anlık sosyal ilişkiler oluşturarak etkileşimin boyutu sosyal medya ile küreselleşmiştir. İletişim ağlarının yaygınlaşması, her alanda olduğu gibi siyasal iletişimde de kendisini göstermiştir. Halkla ilişkiler ve kamuoyu diplomasi alanlarında iletişim biçimleri dijital bir görünüm kazanmıştır (Özdemir,2020: 52). Böylelikle devletler ya da iktidarlar belirli alanlarda kamularını oluştururken yeni iletişim teknolojilerine sık sık başvurmaktadır. Devletler oluşturdukları gündem özelinde, kamulara iletmek istedikleri mesajları çok hızlı şekilde onlara iletebilme olanağına sahip olmaktadır.

Dijital kamu diplomasisini gerekliliklerini gerçekleştiren diplomatlar veya devletler bu gereklilikleri sosyal medya mecralarının yardımı ile gerçekleştirmektedir. Bu platformlardan biri olan Youtubeda, bu çalışma özelinde sınırlandırılmıştır. Ülkeler kültürel, sosyal, ekonomik vb. alanlarda sosyal medya mecralarında ve bunlardan biri olan Youtubeda yabancı kamulara kendilerini tanıtmaktadır. Bu tanıtım ve etkileşim faaliyetleri videolar, fotoğraflar, sesler yardımı ile yapılmaktadır. Böylelikle Youtubedaki tüm videolar dahil olmak üzere Asmr videolarında da tanıtım ve etkileşim faaliyetleri görülmektedir. Ortak amaçları olan izleyiciler/dinleyiciler videolardaki yorumlarda buluşmaktadır.

Bulgular

Çalışmada ele alınan 7 Asmr videosuna dair görüntülenme oranları, videoların linki ve videoların ismi tablo.1 de listelenmiştir. Ayrıca Asmr videolarının altında bulunan yabancı izleyicilerin/ dinleyicilerin Türkçeye yönelik yorumları değerlendirilmiştir. Veriler derlenmiş, en çok izlenme ve etkileşim oranını yakalamış olan videolar özelinde bir sınırlandırmaya tabii tutulmuştur. İçerik üreticileri birbirinden farklı kültürlere, dillere, yapılarla sahip olmakla birlikte Türkçe konseptli içerikler geliştirmişlerdir. Böylelikle Türkçenin Asmr konseptiyle bulunduğu Youtube videolarında yabancı içerik üreticilerinin İngiliz, Fransız, Yunan, Çinli gibi her ulustan olduklarına denk gelinmektedir.

1. Asmr trying to speak Turkish close up whispers video

“Asmr trying to speak Turkish close up whispers” başlıklı Youtube videosu, “Asmr Türkçe konuşmaya çalışırken yakın çekim fısıltılar” anlamına gelmektedir. Videonun altındaki yorumlarda yorumcuların ifadeleri şu şekildedir;

Yorumcu 1: What a beautiful language! Your pronunciation is sounded nice and relaxing.

Çevirisi: Ne güzel bir dil! Telaffuzunun kulağa hoş ve rahatlatıcı geliyor.

Yorumcu 2: So impressed! I'm Italian, trying to learn Turkish (such a beautiful language) and I think you did a great job! Especially loving your final R (like in iyi geceler) because they are so hard to pronounce for me. In my head this was asmr+ dizi and that's perfection. I subscribed immediately.

Çeviri: Çok etkilendim! Ben İtalyanım, Türkçe öğrenmeye çalışıyorum (çok güzel bir dil) ve bence harika bir iş çıkardın! Özellikle son R'nizi (iyi geceler'deki gibi) seviyorum çünkü benim için telaffuzu çok zor. Kafamda bu asmr+ diziydi ve bu mükemmeldi. Hemen abone oldum.

Yorumcu 3: Wow as a subscriber that have been following you since one year I think you are very good in Turkish, respect!

Çeviri: Vay canına seni bir yıldır takip eden bir abone olarak Türkçe'nin çok iyi olduğunu düşünüyorum, saygılar.

Yorumcu 4: I'd love to learn to speak Turkish fluently.

Çeviri: Akıcı bir şekilde Türkçe konuşmayı öğrenmeyi çok isterim.

Video toplamda 420.947 izlenme sayısına erişmiştir. 1,6 B yorum bulunmaktadır. Yapılan yorumlarda da görüldüğü gibi yabancı kullanıcıların/izleyicilerin Türkçenin etkileyici olduğunu, Türkçe kelimeleri dinlemenin ve öğrenmenin zevkli olduğunu, Türk dizi veya filmlerinden Türkçeyi bildiklerini az da olsa aşına olduklarını belirtmektedir. İçerik üreticisi video boyunca merhaba, evet, hayır, aşk, teşekkürler, tamam, nasılsın gibi temel Türkçe kelimeleri fısıltılı bir şekilde ve tekrar ederek söylemektedir. Genel anlamda yorumlarda yabancı kullanıcılar memnuniyetlerini dile getirerek Asmr konseptine Türkçenin uygun olduğunu söylemektedir. Yapılan yorumlarda beautiful language, so impressive, we tries to learn Turkish vs. ifadeler sık sık görülmektedir. Bu yorumlar özelinde dijital diplomasinin sunduğu faydalar, yabancı kamuların Türkçeye yönelik fikirlerini, tutumlarını, duygularını öğrenmemizi sağlamaktadır.

2. My First Asmr Video in Turkish

“My first Asmr video in Turkish” başlıklı Youtube videosu, “Türkçe ilk Asmr videom” anlamına gelmektedir. Video altındaki yorumlarda yorumcuların ifadeleri şu şekildedir;

Yorumcu 1: I can't believe, this is one of the best Turkish Asmr's I've ever listened to. I'm sure it took quite a lot of time and I'm amazed by your patience as well. Overall an awesome video, thank you so much for his.

Çeviri: İnanamıyorum, bu şimdiye kadar dinlediğim en iyi Türkçe Asmr'lardan biri. Eminim epey zaman almıştır ve sabrınıza da hayran kaldım. Genel olarak harika bir video, onun için çok teşekkür ederim.

Yorumcu 2: I love it.

Çeviri: Bayıldım.

Yorumcu 3: Aww, it's so cool. I am Russian, but I very love Turkey an this Asmr is the best I ever see.

Çeviri: Çok havalı. Ben Rus'um ama Türkiye'yi çok seviyorum ve bu Asmr şimdiye kadar gördüğüm en iyisi.

Bir diğer Asmr konseptli videonun izlenme sayısı 616.372’dir. Video toplamda 3,1 B yorum içermektedir. Video üreticisi içerik boyunca Asmr konseptiyle çeşitli Türkçe kelimeler kullanmıştır. Bu ifadeler günlük hayatta kullanılan kısa ve belirgin Türkçe kelimelerden oluşmaktadır. Merhaba, nasılsın, günaydın, iyi akşamlar, fena değil, tanıştığımıza memnun oldum, adın ne, teşekkürler, rica ederim, sağ ol, özür dilerim, seni seviyorum, neler yapıyorsun gibi ifadeler kullanılmıştır. Videoya yorum yapan yabancı kamular Türkçeyi havalı ve naif bulduklarını, Asmr konsepti sınırlılığında gördükleri ve duydukları en iyi dilin Türkçe olduğunu, yalnızca uyku tetikleyici yönünde değil Türkçe öğrenmelerine de katkıda bulunduğunu belirtmektedirler. Bu öğrenim sürecini gönüllü bir şekilde üstlendiklerini, Türkçeyi Asmr videoları sayesinde daha yakından tanımalarına katkıda bulunduğunu açıkça söylemektedirler.

3. Turkish Whispers and Face Touching

“Turkish Whispers and Face Touching” başlıklı Youtube videosu, “Türkçe fısıltılar ve yüze dokunuş” anlamına gelmektedir. Video altındaki yorumlarda yorumcuların ifadeleri şu şekildedir;

Yorumcu 1: I want more Turkish. Thus you should make Turkish Asmr video.

Çeviri: Daha fazla Türkçe istiyorum. Bu yüzden Türkçe Asmr videosu çekmelisiniz.

Yorumcu 2: Turkish whispers are soo tingly!

Çeviri: Türkçe fısıltamalar çok ürpetici.

Video toplamda 346.676 kez izlenmiştir. İzleyiciler/ dinleyiciler tarafından 667 tane yorum yapılmıştır. Bu yorumların çoğunda yabancı izleyicilerin Türkçeye yönelik sempatik yorumları bulunmaktadır. Asmrtist videosunda, bugün nasılsın, iyi misin, sonbaharda yapraklar dökülecek, yaprakların rengi değişecek, gülleri seviyor musun, güller çok güzeldir, kuşlara bakıyorum gibi cümlelerle hikayeleştirilmiş bir konsept oluşturmuştur. Yine Asmrtist Türkçe sesler çıkarırken çok eğlenmekte ve zevkli bulmaktadır. Yorumlar kısmında ise Asmr için Türkçenin çok iyi bir dil, daha fazla Türkçe seslerin olduğu fısıltılı videolar istiyoruz, keşke Türkçe anlasaydım sesler çok güzel ve sakinleştirici, Türkçe sesleri anlamadığıma rağmen çok etkileyici geliyor vb. yorumlar görülmektedir. Böylelikle Asmr yapısı gereği seslerin hissettirdiklerine yönelimi kapsadığı için izleyiciler/ dinleyiciler duydukları sesin yumuşaklığına ve telaffuzuna odaklanmaktadırlar. Kullanılan kelimenin ne demek olduğuna odaklanmak ve cümleyi anlamak ikinci sırada gelmektedir.

4. ASMR- Teaching You Turkish

“Asmr- teaching you Turkish” başlıklı Youtube videosu, “Asmr- sana Türkçe öğretiyorum.” anlamına gelmektedir. Video altındaki yorumlarda yorumcuların ifadeleri şu şekildedir;

Yorumcu 1: Lovely video. Turkish is such a beautiful language.

Çeviri: Güzel video. Türkçe çok güzel bir dil.

Yorumcu 2: I love how the Turkish people in the comments appreciate the fact that you’ re trying to learn their language and they’ re supporting you, it’s very wholesome.

Çeviri: Türklerin yorumlarda sizin onların dilini öğrenmeye çalıştığınızı ve sizi desteklediklerini takdir etmelerine bayılıyorum, bu çok sağlıklı.

Türkçe etkileşimi yüksek olan Asmr videolarından biri olan bu Asmr videosu ise 186.101 kez izlenmiştir. Video toplamda 2.5 B Yorum almıştır. Asmrtist video genelinde Türkçe alfabesini ve Türkçe sayıların okunuşunu konu edinmiştir. Telaffuz kısmında zorlandıkça gülen, eğlenen ve deneyimlemekten mutlu olan bir içerik üreticisi görülmektedir. Videoda kullanılan ibarelerden birkaçı Türkçe alfabe öğrenelim, Türkçede 29 harf vardır, A,B,C,Ç,D,E,F..., sağ, sol, yumuşak G, sıfır, bir, iki, üç, dört..., ona kadar sayılar, şeklindedir. Ayrıca video kapsamında Türkçe alfabenin öğretildiği eğitici videolarda kullanılmıştır. Yorumlar kısmında Asmr izleyicisi ise Türkçeye yönelik, sevgi dolu bir video, Türkçe çok iyi bir dil, Türkçe öğrenmeyi denemelisin ve Türk dilini desteklemelisin. Türkçe kelimeleri telaffuz etmek çok zor ama Türk dili çok iyi bu seri devam etmeli çünkü Türk dili çok iyi hissettiriyor, dil öğrenmek favori hobimdir ve bir gün Türkçe öğrenmeye başlamalıyım. Bu video çok eğlenceli olmuş sayende biraz Türkçe öğrendim, bu güzel dili öğrenmeye çalışıyorum ve çok zor ayrıca video harika. Türkçeyi seviyorum video için teşekkürler, çok tatlı Türkçe konuşuyorsun, gerçekten çok iyi, sakinleştirici, bu serinin ikincisini de istiyoruz gibi yorumlarla yabancı kitlelerin Türkçeye karşı ilgi ve alakalarının arttığını, Türkçeyi çok sevdiklerini anlamaktayız.

5. Asmr, Turkish Trigger Words

“Asmr, Turkish Trigger Words” başlıklı Youtube videosu, “Asmr- Türkçe tetkileyici kelimeler” anlamına gelmektedir. Video altındaki yorumlarda yorumcuların ifadeleri şu şekildedir;

Yorumcu 1: The Turkish language sounds very nice to your voice.

Çeviri: Türkçe dili sesinize çok hoş geliyor.

Yorumcu 2: Hey which language is that? Sounds great this language is perfect.

Çeviri: Hey bu hangi dil? Kulağa harika geliyor, bu dil mükemmel.

Bu Asmr videosu ise toplamda 174.677 kez izlenmiştir. Videoya ilişkin 723 yorum bulunmaktadır. Asmrtist videosu süresince çeşitli Türkçe kelimeler kullanmıştır. Bu kelimeler bulutlu, uçak, yatak, komik, harika, düzeltmek, ağlamak, çekmek, alışveriş, bay bay şeklindedir. Bu kelimelerin öncelikle İngilizcesini daha sonra Türkçesini söylemektedir. Yorumlar kısmına değinilecek olunursa Türkçe dili çok hoş, harika, dinlerken kendi ana dilimi unuttum seninle birlikte Türkçe kelimeleri tekrar ettim, bu hangi dil sesler muhteşem şeklinde ilerlemektedir. Bir diğer yorumda ise videoda neden Türkçe tercih edildiğine dair soru sorulmuş ve yanıtında ise farsça gibi dillerin aksine Türkçenin k,t,d harflerini içerdiği ve çoğu kelimenin zor sesler olmasına rağmen yumuşak olduğunu belirten bir yorum söz konusudur. Böylelikle yabancı kamuları dilimizden haberdar edip onların Türkçe kelimelerle buluşmasını sağlayan bir ortam söz konusudur.

6. Asmr, speaking only Turkish

“Asmr, speaking only Turkish” başlıklı Youtube videosu, “Asmr- sadece Türkçe konuşuyorum” anlamına gelmektedir. Video altındaki yorumlarda yorumcuların ifadeleri şu şekildedir;

Yorumcu 1: I’ve never thought that Turkish would be such a relaxing language I’m serious, I might start learning it, it sounds so fine.

Çeviri: Türkçenin bu kadar rahatlatıcı bir dil olabileceğini hiç düşünmemiştim ciddiğim, öğrenmeye başlayabilirim, kulağa çok hoş geliyor.

Yorumcu 2: Please more Turkish video!

Çeviri: Lütfen daha fazla Türkçe video!

Bu video ise toplamda 173.276 kez izlenme sayısına erişmiştir. Asmr videosunda 821 yorum bulunmaktadır. Yapılan yorumların içeriğine bakıldığında genel olarak olumlu yön olduklarını görülmektedir. İçerik üreticisi Youtuber videosuna başlarken kendisini Türkçe kelimeleri kullanarak tanıtmaktadır, ana dilinin kullanmamaktadır. Böylelikle konseptte uyumlu olarak ilerleyen Youtuber, Türkçe ile izleyicileri/dinleyicileri başlangıçta buluşturmuştur. Ardından Türkçe bir metin okuyarak Türkiye’yi iklim özelliklerini, coğrafi yapısını, kültürünü vs. tanıtmaktadır. Ülkemize ait meşhur yiyeceklerden, tarihi yerlerinden övgü ile bahsetmektedir. Yorumlara bakıldığında ise Türkçenin böylesi sakinleştirici bir dil olabileceğini asla düşünmezdim sesler çok iyi Türkçeyi öğrenmeye başlayabilirim, Türk değilim ama bu sesler çok iyi, daha fazla Türkçe video, Türkçeyi çok sevdim teşekkür ederim şeklinde yorumlar yapılmıştır. Bu yorumlar özelinde yine Türkçeye karşı sempati duyan kamu,

onu seven ve kulağa hoş geldiğini belirten bir kitle profili görülmektedir. Türkçe kelimelerin telaffuz edildiği bu Asmr video konseptinin beğeni topladığı ve bu videoların devam etmesini talep eden kullanıcıların varlığı söz konusudur. Bu durumun başat sebebi Türkçedeki samimi, yumuşak, sakinleştirici seslerin, kelimelerin, cümlelerin varlığıdır. Böylelikle Asmrnin kendisinin yapısına uygun olan Türkçe sesler bu videolardaki başarı oranını artırmakta, kitleleri tatmin eden ve onların beğenilerini kazanmaya katkıda bulunan bir video imajı olmuştur.

7. Asmr, welcome to Turkish class

“Asmr, welcome to Turkish class” başlıklı Youtube videosu, “Asmr- Türkçe sınıfına hoşgeldiniz” anlamına gelmektedir. Video altındaki yorumlarda yorumcuların ifadeleri şu şekildedir;

Yorumcu 1: Your Accent is just too cute and it is so tingle inducing I melt whenever I listen to your Turkish videos.

Çeviri: Aksanın çok tatlı ve o kadar tüyler ürpertici ki ne zaman Türkçe videolarını dinlesem tüylerim diken diken oluyor.

Yorumcu 2: Turkish words make me feel good. I often listen.

Çeviri: Türkçe bana iyi hissettiriyor. Sıklıkla dinlerim.

Asmr, welcome to Turkish class başlıklı Asmr videosu toplamda 141.045 kez kamular tarafından izlenmiştir. Video kapsamında 783 tane yorum yapılmıştır. Yorumlar detaylı ve kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Bu videonun içeriğinde ise Asmrtist videosunda Türkçe alfabeyi yazıp bu harfleri seslendirmektedir. Türkçe ders sınıfı konseptinde harfleri birer birer öğretmektedir. Bu öğretme sürecini somutlaştırmakta ve harflere yönelik örnekler sunmaktadır.

Örnek olarak öğrettiği her harften sonra o harfi benimsetecek bir kelime vermektedir. Yorumlar dahilinde yabancı kamular Türkçenin güzelliğine, yumuşak sesleri barındırdığına değinmektedir. Her ne zaman Türkçe videolar dinlersem eriyorum, rastgele Türkçe hakkında videolar ararken denk geldim ve harika bu videoyu sevdim, Türkçe videoları seviyorum şeklinde yorumlara denk gelinmektedir. Sonuç olarak yine izleyicisini/ dinleyicisini Asmr konsepti dahilinde Türkçe kelimeler, sesler, harfler kullanarak memnun eden beğenisini kazanan bir Youtuber ya da Asmrtist imajı görülmektedir.

SONUÇ

Çalışma bağlamında ele alınan Asmr videolarında yapılan değerlendirilmeler sonucunda çalışma başlangıcında yola çıkılan çalışma amacı çerçevesinde Asmr ve Türkçenin uyumu etkileşiminin yüksek olduğu, Türkçenin yabancı kamulara Asmr videoları vasıtasıyla kolaylıkla eriştiği ve onlarda Türkçeye yönelik sempati oluşturduğu doğrulanmıştır. Asmr

konsepti fısıltılı, rahatlatıcı, karıncalanma etkisi oluşturan yapısıyla Türkçenin fonetik yapısından, yumuşak seslerinden faydalanmaktadır. Bu bağlamda Asmr izleyicileri, yorumlarda bir araya gelen yabancı kamular Türkçeyi Asmrye uygun bulmaktadırlar. Çalışmada Türkçe kelimelerle, seslerle oluşturulan Asmr videolarının ele alınması ve içlerinden en popüler olan 7 video bağlamında yabancı kamuların Asmr videolarında Türkçeyle karşılaşması, Türkçeyi merak edip onu öğrenmek istemesi ile uluslararası çerçevede varlığını ve imajını olumlu yönlendirerek, ilerleme kaydeden bir dil olarak gelişimini sağlamaktadır. Bir diğer yandan Türkçenin bilinirliğini, saygınlığı ve evrenselleşmesini sağlamak adına çeşitli çalışmalar, projeler yapılırken tüm bu uğraşlara gerek kalmadan dijital medya ile sosyal medya mecralarından biri olan Youtube'un sağladığı alan ile bir Türkçe imajı sağlanmaktadır. Yeni medyanın sunduğu kolaylıklar, etki alanı ve kamulara rahatlıkla erişme imkanının getirdiği faydalar dahilinde Türkçe yabancı kamularla buluşmuştur ve onların iyi niyetini, beğenisini ve farkındalıklarını kazanmıştır.

Dijital kamuoyu diplomasisi kavramının özelinde çalışmada kamuoyu diplomasisinin gerekliliklerini yerine getiren dijital platformlardan biri olan Youtube ile sınırlandırılmıştır. Asmr içerikli videoların yoğun olarak yer aldığı bu mecrada Türkçe ifade, ses ve kelimelerin kullanıldığı, Asmr ve Türkçe dilinin uyumunun, etkileşiminin hissedildiği, popülerliği kabul eden bu içerik biçimi yabancı kamularca takip edilmiş ve beğenilmiştir. Bu sayede gerek dilimiz gerekse ülkemiz uluslararası ilişkilerde, evrensel olarak imajında, bilinirliğinde kendisini ifade ederek geliştirmiştir. Tüm bu süreçte Türk dilinin yabancı kamulara ulaştırılmasında, onların Türkçeye ilgi duymasında, uluslararası olarak imajını geliştirecek tüm yönlendirmelere destek olan Asmr videolarının desteği oldukça fazladır. Diğer devlet veya uluslarda kendisinden söz ettirecek bir dil haline gelmesine katkıda bulunan bu asmr videoları çalışmaya değer görülmüş ve araştırmalar sonucunda Youtubedeki bu videoların altına yapılan yorumlarda yabancı kamuların ya da Türk olmayan, Türkçe bilmeyen herkesin aslında Türkçenin öğrenilmeye değer olduğunu, fonetik yapısının, yumuşak seslerin kulağa çok iyi geldiğini ve dilimizden çok etkilendiklerini dile getirmektedirler. Uluslararası kapsamda varlığını koruyan ve kendisinden söz ettiren dilimiz artık yabancı kamulara erişmekte ve onlara sempatik gelmektedir. Öğrenilen, sevilen ve telaffuzuna hayran kalınan Türkçenin, kamular tarafından ülkemizin, dilimizin içeriğine daha da yakından farkında olduklarını ve onun uluslararası bir dil olmasında katkıda bulduklarını söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

Aytekin, B. A. (2019) İzleyici ve İçerik Etkileşimi Bağlamında Yeni Bir YouTube Fenomeni Olarak Otonom Duyusal Meridyen Tepki (ASMR) Etkisinin Deri İletkenliği Ölçümü (GSR) Tekniği ile İncelenmesi-i Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, uluslararası toplum araştırmaları dergisi

Barratt, E. L. & Davis, N. J. (2015), Autonomous Sensory Meridian Response (ASMR): a flow-like mental state. *PeerJ*, 3(2015), 851.

Bayraktar, R. (2022) Tematik Yayıncılık Örneği Olarak ASMR ve İzleyicisi: Türkçe ASMR Üzerine Bir Araştırma. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*.

Boyd, D. M. Ellison. N. B. (2007) Social Network sites: Definition, History and scholarship. *Journal of Computer Mediated Communication*,13, 210-230

Chen, C. P. (2016) Forming Digital Self and Parasocial Relationships on Youtube. *Journal of Consumer Culture*.

Çerçi, M. (2021). Otonom Duyusal Meridyen Tepki (Asmr) Reklamlarının Duygu Oluşturmadaki Rolü. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 11 (3), 932-942.

Dijk, J. A. V. (2006) *The network society: Social aspect of new media*. London:Sage Publications, Inc.

Doğan, A. Topbaş, H. (2016) *Toplumsalın Yeni Agorası Olarak Sosyal Medya: Eleştirel Yaklaşım*.

Giddens, A. (2004). *Modernliğin Sonuçları*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Gürdal, E. (2021). Dijital Kamu Diplomasisi Mi Dijital Gözetim mi: *Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*

Hostler, T. (2018). ASMR videos could be a new digital therapy for mental health. Erişim: 15 Şubat 2019.

Jerslev, A. (2016) Media Times in the time of the microcelebrity: celebrifcation and the Youtuber Zoella. *Int J Commun* 10:5233-5251

Kırık, A. M. (2017) *Yeni Medya Aracılığıyla Değişen İletişim Süreci: Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu*.

Krcmar, M. And Strizhakova, Y. (2009). *Uses and gratifications as media choice*

Magnet, E. (2014). *Medya ve İletişim Sosyolojisi*. İletişim Yayınları, İstanbul.

Uğur, A. (2002). *Kültür Kıtası Atlası*, İstanbul: Yap Kredi Yayınları.

Nye, J. S. (2005). *Dünya Siyasetinde Başarının Yolu: Yumuşak Güç*. Çeviren: Rayhan İnan Aydın. Ankara: Elips Kitabevi.

Özdemir, M. (2020). *Dijital Diplomasi ve Sosyal Medya: Barış Pınarı Harekâtı Kapsamında Türkiye Washington Büyükelçiliğinin Twitter Kullanımı*

Özkan, Abdullah (2015). 21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkânları

Yağmurlu, Aslı (2007). Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi. İletişim Araştırmaları

Yıldırım, A. (2020) Türkiye’de Youtuber Fenomeni ve İzlenme Türlerine Göre Youtube Analizi.

Yücel, U. (2012) Sosyal Medyanın Sosyal ve Ekonomik Hayata Etkileri, Van Depremi Wikipedia <http://dijitalkulturgra331.blogspot.com.tr/2013/01/sosyal-medyannsosyal-ve-ekonomik.html>